

jen proto, že dřívější neobsahovala intabulační doložku, jest nerozhodné, ježto také opakování smlouvy má v zápětí, že nová smlouva, nastupující na místo původní, jest novým právním důvodem. Jde-li však v projednávaném případě o novaci, platí také ustanovení § 1378 obč. zák. Vždyť jest také ručení rukojmího a plátce rukojemstvím v širším slova smyslu, jež se ovšem liší od pasivní koreality jednak tím, že je závislé na hlavním dluhu, jednak plným postižným právem, od pouhého rukojemství však nedostatkem subsidiarity a mimo to tím, že pro ně neplatí zvláštní ustanovení § 1367 obč. zák. (dvorský dekret ze dne 19. září 1837 čís. 229 Sb. z. s.). Poněvadž tudíž i ručení rukojmího a plátce zůstává závislým na hlavním dluhu, jest přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že také jeho ručení zaniká smlouvou o obnovu, pokud se účastníci neustanoví zvláštní dohodou o tom na něčem jiném (§ 1378 obč. zák.). To se však v souzeném případě nestalo.

Čís. 15453.

§ 12 odp. ř.

K otázce pasivního oprávnění k odpůřčí žalobě.

Lze nastupovati odpůřčí žalobou na toho, kdo nabyt na základě odporovatelného jednání dalšího práva (práva požívání).

Odpůřčí žalobě nevádí zákaz zcizení a zadlužení poznamenaný na nemovitosti.

(Rozh. ze dne 1. října 1936, Rv II 333/34.)

Žalobce přednesl, že žalovaný postoupil ideální polovinu své nemovitosti spolužalované své manželce v úmyslu ho zkrátiti a že o tomto zkracovacím jeho úmyslu věděla i spolužalovaná nabyvatelka nemovitosti (manželka žalovaného). Na nemovitosti té zřídila poté žalovaná žalovanému právo bezplatného požívání na doživotí a toto právo bylo vloženo do pozemkové knihy spolu se zákazem zcizení a zadlužení ve prospěch dětí žalovaných. Žalobce se domáhá bezúčinnosti kupní smlouvy, podle níž žalovaná nabyt ideální poloviny nemovitosti patřící dříve žalovanému, a dále výroku, že žalovaná jest povinna trpěti, by žalobce na onu polovinu nemovitosti vedl exekuci a by byl žalovaný povinen rovněž trpěti, by na onu nemovitost byla vedena exekuce právem zástavním v pořadí před právem bezplatného doživotního požívání zapsaného ve prospěch žalovaného v knize pozemkové. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu stran žalovaného máje za to, že žalovaný není ke sporu pasivně legitimován.

Nejvyšší soud obnovil stran žalovaného rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalobce dovozuje, že žalovaný Alois V. jest v tomto sporu pasivně legitimován. Právní jednání, kterému žalobce odporuje, spadá do doby, kdy již nabyt účinnosti zákon čís. 64/31 Sb. z. a n., kterým se vydávají

řády konkursní, vyrovnací a odpůrčí, a jest proto otázku pasivní legitimace žalovaného posouditi podle ustanovení tohoto zákona. Upravuje ji ustanovení § 12 odpůrčího řádu, které pod povšechným záhlavím, proti komu lze odporovati, uvádí pak jednotlivé případy. Podle odstavce prvního § 12 odpůrčího řádu, který byl do zákona pojat proto, aby bylo vyznačeno, proti komu lze především odporovati (motivy vlád. návrhu zákona k § 12), jest především odpůrcem odporovatelovým dlužníkův spolumluvník (druhá strana podle § 2 odp. ř.), při jednostranných právních jednáních ten, vůči komu dlužník vykonal jednostranné právní jednání, a konečně ten, kdo z odporovatelného jednání dlužníkovy nabyt prospěchu. Dále patří podle § 12 odp. ř. mezi osoby, proti kterým lze odporovati, dědic, byl-li odpor odůvodněn proti zůstaviteli. Mezi tyto osoby žalovaný Alois V. nespadá. Podle třetího odstavce § 12 odp. ř. lze však odporovati proti jinému právnímu nástupci nebo proti tomu, pro koho na základě odporovatelného práva bylo zřízeno další právo, jsou-li splněny další předpoklady vyžadované ustanovením § 12, třetího odstavce čís. 1 až 3 odp. ř. Že právě všechny tyto předpoklady byly splněny u žalovaného Aloise V., dovozuje žalobce z rozhodnutí nejvyššího soudu ve Sb. n. s. civ. čís. 9445. Toto rozhodnutí, v kterém byla vyslovena zásada, že za určitých předpokladů zákonem vymezených jest přípustný odpor i proti dlužníkovi, bylo opřeno o výklad ustanovení § 11 zrušeného již odpůrčího řádu čís. 337/1914 ř. z., takže jeho odůvodnění nedopadá na tento spor, a žalobce může k němu právem jen potud odkazovati, pokud i ustanovením § 12 nyní platného odpůrčího řádu byl odpor proti dlužníkovi za stejných předpokladů jako ve zrušeném odpůrčím řádě připuštěn. Podle smlouvy ze dne 4. května 1932 bylo vloženo právo vlastnické pro manželku žalovaného, druhou to žalovanou, Marii V. na polovici nemovitosti náležející žalovanému Aloisi V., a jest již pravoplatně rozhodnuto, že tento převod práva vlastnického se žalovaného na druhou žalovanou jest se strany žalobcovy podle § 2 čís. 3 odp. ř. odporovatelný, ježto nebylo ani tvrzeno, že žalovaná nevěděla a věděti nemusila o úmyslu žalovaného zkrátiti věřitele. Pro žalovaného bylo druhou žalovanou Marií V. zřízeno právo bezplatného a doživotního požívání ke zcizené nemovitosti. Z toho plyne, že žalovaný nabyt od druhé žalované Marie V. na základě jejího odporovatelného práva — jejího práva vlastnického — dalšího práva — totiž práva požívání — a že patří tudíž k osobám, proti kterým lze odporovati podle § 12, třetího odstavce odp. ř., ježto nabyt práva toho bezplatně od své manželky, a o důkaz bezelstnosti, který by mu bylo provést, se podle zjištěného stavu věci ani nemůže pokusiti, takže byly v jeho osobě splněny předpoklady pasivní legitimace v tomto sporu podle § 12, třetího odstavce odp. ř., třebaže jest dlužníkem pohledávky, o kterou žalobce opírá své právo odpůrčí (§ 9 odp. ř.). Žalobce uplatnil, že není naděje na úplné uspokojení jeho vykonatelné pohledávky ze jmění žalovaného, a žalovaný připustil, že jest nemajetný, čímž bylo prokázáno oprávnění žalobce podle § 9 odp. ř. podati odpůrčí žalobu na žalovaného V., neboť žalovanému náleželo dokázati, že jest zde jmění k uspo-

kojení žalobce postačitelné a pro něho dosažitelné (Sb. n. s. civ. č. 4912). K odůvodnění žalobcova oprávnění k odpůřčí žalobě nebylo třeba dokazovati, že žalobce vedl na žalovaného již exekuci k vydobytí své pohledávky, ježto toho § 9 zákona čís. 64/31 Sb. z. a n. nevyžaduje. Žalovaný nemůže odpírati oprávnění žalobcovu k odpůřčí žalobě ani poukazem k výměnku, který mu byl na nemovitosti jím zcizené zřízen, ježto tím nevyvrací nikterak tvrzení žalobcovo, že po zcizení nemovitosti jest uspokojení jeho vykonatelné pohledávky ohroženo, neboť žalovaný neuplatnil vůbec, že výměnek pro něho na zcizené nemovitosti zřízený může býti předmětem exekuce. Zákaz zcizení a zadlužení, který byl poznamenán na polovici nemovitosti žalovaným jeho manželce postoupené, nevadí, aby odpůřčí žalobě bylo i proti žalovanému vyhověno, ježto v tomto sporu jest se obíratí jen oprávněností odpůřčího nároku žalobcova a nikoli otázkou, zda rozsudek o této žalobě vydaný bude lze svého času podle určitého knihovního stavu také vykonati. Posouzení, zda určitý knihovní stav připouští, aby právo žalobci rozsudkem přiznané bylo vykonáno, nutno ponechati proto až rozhodování o výkonu rozsudku.

Čís. 15454.

Byla-li prodána nemovitost stížená knihovním zákazem zcizení neb zavazení v exekuci vedené k vydobytí jiné pohledávky s neomezeným právem zástavním, nepomine omezení vlastnictví exekutů, nenastává ani žádná změna v rozsahu zástavního práva pozdějšího zástavního věřitele, nýbrž jeho omezené právo na prodané usedlosti přechází s omezením na rozvrhovou podstatu, jež, jako v jiných případech, zastupuje závaznou nemovitost.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, R I 736/36.)

Na nemovitosti v exekuční dražbě prodané byl poznamenán zákaz zcizení a zatížení podle § 364 c) obč. zák. N i ž š í s o u d y rozvrhujíce nejvyšší podání příkázaly, a to rekursní soud, na pohledávky knihovních věřitelů, následujících za knihovní poznámkou zákazu zcizení a zatížení, jen úroky z příkázaných částek k hotovému zaplacení, kapitál sám uložily v peněžním ústavu s tím, že zůstane uložen tak dlouho, dokud případ »fideikomisární substituce« nenastane nebo dokud tato nezanikne.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu zástavní věřitelky Spořitelny v P., v němž tato uplatnila též postoupení přednosti do pořadí před práva čekatelů.

D ů v o d y:

Neběží ovšem o fideikomisární substituci ve vlastním slova smyslu a ve smyslu §§ 608 a násl. obč. zák. a je si toho také vědom rekursní soud, který správně poznal, že tu bylo smluvně stanoveno omezení vlastnictví nabyvatelů Josefa a Anny S., to je strany povinné, a to omezení zákazem zcizení ve prospěch nezl. Josefa, Anny a Marie S. Bylo-li nabyvatelům uloženo, že jsou povinni odevzdati usedlost jednomu ze svých